

İstanbul Yüksek İktisat ve Ticaret Okulu
1944-1945 öğretim yılı açılış dersi

TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ

Prof. Haşim Refet Hakarar

I. ÖN SÖZ

Sayın arkadaşlar,

Sevgili öğrenciler;

Bugün başlayan 1944-1945 öğretim yılının başarılı ve verimli olmasını dilemekle söze başlıyorum. Dersimizin konusu “Türk milliyetçiliği” dir. Öğretim yılının açılış dersine bu konuyu seçmek çok yerinde oldu. Çünkü, hepimiz milliyetçiyiz, devletimiz milliyetçidir. Milliyetçilik, Türk devletinin ana vasıflarından biri olarak ana yasamızda yer almıştır. Böyle olunca, milliyetçiliğimizin anlamını ve sınırlarını belirtmekle nasıl bir milliyetçi olduğumuzu öğrenmiş ve bu bakımdan kendimizi bilmiş olacağız. “Kendini bilmek” ise, bilgilerin temelidir.

II. MİLLİYETÇİLİĞİN DOĞUŞU VE GELİŞİMİ

Önce milliyetçiliğin doğuşunu ve gelişimini kısaca gözden geçirelim. Milliyet duygusu, insanın tabii duygularındandır. İnsan toplulukları kadar eski olan bu duygu, yüz yıllarca, belirsiz bir halde, insan şuurunun altında yaşamıştır. Bu belirsiz duygunun insan şuurunun üstüne çıkması, yayılarak sosyal bir şuur genişliğini alması ve insan topluluklarının nâzımı ve temeli olmak önemini kazanması, 19 uncu yüz yıla rastlar. Onun için, 19 uncu yüz yıla, (milliyet asrı) denir.

A. Avrupa’da Milliyetçilik

18 inci yüz yıl sonlarında Fransa büyük inkılâbının yaydığı fikirler arasında milliyet prensibinin ancak çekirdeklerine rastlanır. 1789 İnsan ve vatandaş hakları deklârasyonu, *hâkimiyetin temeli millettir* prensibini yaymış (Madde: 3) ancak, milletin ne olduğunu belirtmemiştir.

Bilindiği üzere, Fransız inkılâbının yaydığı prensipleri ve bu arada millet hâkimiyetini gerçekleştirmek vaadiyle Avrupa’da Napoleon salgınına karşı ayaklandırılan milletler, Napoleon’u yendikten sonra, sulh nizamını kurmak ve yeni Avrupa haritasını çizmek üzere “Viyana kongresi” toplanmıştı (Eylül 1814 – Haziran 1815). Bu kongre, millet hâkimiyetine olsun, Fransız inkılâbının yaydığı diğer prensiplere olsun hiç yer ve değer vermedi. Bunun böyle olması da tabii idi. Çünkü: Bir kere bu kongrenin en nüfuslu siması, Nemçe Başvekili prens Metternich idi. Prens Metternich’e göre ise, milletler küçük çocuklara benzerler; fenalıktan korumak ve fenalık yapmamalarını sağlamak için onlar sıkı kontrol altına alınmağa muhtaçtırlar. Avusturya gibi, ayrı ayrı ananelere, kültürlere ve ülkelere bağlı türlü halk kütlelerinden kurulmuş bir imparatorluk Başvekili başka türlü söyleyebilir mi idi? Bundan başka, Viyana kongresinin tarihte eşi bulunmayan bir hususiliği var: Rusya çarı birinci Alekxandre, Avusturya imparatoru birinci François, Prusya kralı üçüncü Frederic ve daha birçok krallar ve prensler Viyana’ya gelmiş, bu kongrede yer almışlardı. Bu kadar tacıdarın bir araya geldiği ve kurduğu bir kongrede millet hâkimiyeti prensibinin yeri olur mu? Onun içindir ki, Viyana kongresi, halkın millî dileklerine bakmadı; bütün kaygısı, Avrupa denkliliğini kuracak ve tacıdarların mutlak rejimlerini koruyacak tedbirler almak oldu. Belçika’yı Hollanda’ya, Holştayn Almanlarını Danimarka’ya, Macarları ve İtalya’nın bazı topraklarını Avusturya’ya bağlamaktan çekinemedi; Almanya ile İtalya’yı birçok küçük devletlere parçalanmış bir durumda bıraktı.

Viyana kongresi, o aralık Osmanlı imparatorluğunun meşru idaresi aleyhine, Balkanlardaki Hristiyan milletler arasında başlanmış bulunan millî cereyanları ve ayrılma hareketlerini hoş görmedi; hatta bunlardan Napoleon’a karşı savaşan ordularda hizmet etmiş ve Napoleon’un yenilmesi uğrunda kan dökmüş Rumların, Yunanistan istiklâlini sağlamak için, Viyana’ya gönderdikleri hey’et, eli boş dönmek zorunda kalmıştı.

Viyana kongresinde, millî hâkimiyet prensibine değer vermek şöyle dursun, tersine olarak gerek milliyet prensibi, gerek Fransa inkılâbının yaydığı diğer prensiplerin her hangisi için nerede bir ihtilâl çıkarsa bu ihtilâli, çıktığı yerde, silâhla bastırmak üzere devletler arasında anlaşmalar ve bağlaşımlar oldu: Rusya, Avusturya ve Prusya arasında kurulan (üçlü bağlaşıma) ki, bunun bir diğer adı (kutsal bağlaşıma); sonra Rusya, Avusturya, Prusya ve İngiltere arasında kurulan (dörtlü bağlaşıma) gibi.

Milliyetçilik cereyanlarına karşı Viyana kongresinde kurulan cephe, bu cereyanların zorlu baskısı altında çok dayanamadı. Gerçi, kongreden sonraki yıllarda İspanya’da ve İtalya’da

meşru hükümdarlara karşı yapılan ihtilâller dörtlü bağlaşma tarafından silâhla bastırıldı. Ancak, altı yıl sonra yani 1821 yılında Osmanlı imparatorluğunda, meşru hükümdara karşı başlayan Yunan ihtilâli, dörtlü bağlaşma tarafından silâhla bastırılacağı yerde yardım gördü ve 1829 da Yunanistan'ın istiklâli ile sona erdi.

Bundan sonra, milliyetçilik cereyanı, ciddî hiçbir engele rastlamadan, Avrupa'da şu önemli neticeleri doğurdu:

1830 da Belçika Hollanda'dan ayrıldı.

1859 da İtalya birliği gerçekleşti.

1864 de Holştayn Danimarka'dan alındı.

1867 de Başlayan Alman birliği 1871'de tamamlandı.

En sonda, Balkanlardaki Hristiyan kitleler Osmanlı hâkimiyetinden ayrılarak Romanya, Sırp krallıkları, Bulgar ve Karadağ prenslikleri kuruldu. Yalnız Polonya; Rusya, Avusturya ve Prusya arasında birinci cihan savaşının sonuna kadar, parçalanmış kaldı.

Birinci cihan savaşından sonra Avrupa'nın yeni nizamını kurmak ve yeni haritasını çizmek üzere, Amerika Birleşik Devletleri reisi Vilson tarafından yayılan 14 maddelik barış şartlarında olsun, yapılan barış antlaşmalarında olsun milliyet prensibine çok önem ve yer verildiğini biliyoruz.

B. Türkiye'de Milliyetçilik

1. Tanzimat devrinde

Türkiye'de milliyetçiliğin doğuşuna ve gelişimine gelince: 19 uncu yüz yılda Avrupa'da hızla yayıldığı ısıyoleğimiz milliyetçilik cereyanının Osmanlı İmparatorluğunda büyük akisleri ve mali sarsıntıları görüldü. Osmanlı camiası içinde yaşayan Yunanlılar, Romanyalılar, Sırp, Bulgarlar. Milliyetçilik bayrağını açarak ve bazı yabancı devletlerin yardımına dayanarak, imparatorluk camiasından ayrılmışlardır.

İmparatorluğu idare edenler, milliyetçilik selinin imparatorluk bünyesinde duyulan bu yıkıcı tesirlerinin önünü alamadılar. Bunlar, milliyetçilik mefhumunu imparatorluğa zararlı saydıkları için ne Tanzimatçıların yaydıkları padişah fermanlarında ne de Mithat paşanın hazırladığı 1876 kanunu esasisinde milliyetçilik prensibine yer vermek şöyle dursun (millet) kelimesini dahi kullanamadılar. Türk mütefekkirleri ve aydınları eserlerinde, şiirlerinde (millet) i değil (vatan) ı; (milliyetçilik) i değil (vatan severliği) terennüm ettiler.

2. 1908 Meşrutiyet inkılâbında

1908 Meşrutiyet inkılâbında da durum böyle idi. Bu inkılâp, Türkçü ve milliyetçi olarak doğmadı; o, yalnız bir vatanseverlik inkılabı idi. Bu inkılâbı başaran İttihat ve Terakki Cemiyeti, imparatorluğun yalnız Türk unsurlarından değil, hemen bütün müslim unsurlarla müslim olmayan unsurların bazılarında kurulmuş olduğu için (Türkçü) bir cemiyet değildi. Gayesi, bütün unsurları (Osmanlı) vasfı altında toplamak idi.¹ Fakat bu siyasetin yanlışlığı pek çabuk anlaşıldı. Müslim olmayan unsurlar olsun, Arnavut, Arap hatta Kürt gibi müslim unsurlar olsun milliyetçilik cereyanına kapılarak ve meşrutiyetin verdiği hürriyetten faydalanarak cemiyetler, kulüpler açıldılar ve Osmanlı imparatorluğunu parçalayıp dağıtmak emellerini açıktan açığı takip etmekten çekinmediler. Bir Rum mebusun Osmanlı mebusan meclisi kürsüsünde: “Benim Osmanlılığım Bankıosmaninin Osmanlılığı kadardır.” diyecek kadar cüret ve küstahlık göstermekten çekinmediğini hatırlarız.

Böylece, Türk’ten başka unsurlar, milliyetçilik bayrağı altında açıktan açığa ve pervasızca savaşıırken Türk unsur, o faydasız ve sun’i (Osmanlılık) hülyasına ümit bağlayarak ve bu uğurda emek harcayarak öz Türkçülüğünden söz açamaz olmuştu.

Nihayet, meşrutiyetin son yıllarına doğru idi ki, Türk mütefekkirleri ve aydınları, Osmanlılık sevdasını bir yana atarak Türk milliyetçiliğine sarılmaktan başka kurtuluş yolu bulunmadığına inanmaya başladılar.

3. Milli Türk devletinde

Osmanlı İmparatorluğunu tarihe gömen büyük olaylar karşısında Atatürk’ün ilk verdiği karar ne idi? Bunu Atatürk’ten dinleyelim:

Atatürk, 1919 Mayıs’ının 19 uncu günü Samsun’a çıktığında durumu ve umumî manzarayı Büyük Nutkunun başında 8 inci sahifede anlattıktan sonra 9 uncu sahifede şöyle diyor:

Efendiler. Bu vaziyet karşısında bir tek karar vardı, o da hâkimiyeti milliyeye müstenit bilâkaydüşart müstakil bir Türk devleti tesis etmek. İşte daha İstanbul’dan çıkmadan evvel düşündüğümüz ve Samsun’da Anadolu topraklarına ayak basar basmaz tatbikatına başladığımız karar bu karar olmuştur.

İşte böylece, Atatürk, Samsun’da karaya ayak atar atmaz, milliyetçilik bayrağın ıaçıyor; ve bu tılsımlı bayrak altında bütün milleti şahlandırarak önce kurtuluş ve istiklâl savaşını ve

¹ Bizde Türkçülük, Hüseyin Cahid Yalçın. Tanin 18 Mayıs 1944 nüshası.

sonra bütün inkılapları başarıyor ve nihayet daha İstanbul'dan çıkmadan evvel düşündüğü gibi bugünkü şerefli, mes'ut millî Türk devletini koruyor.

Milliyetçilik, kurtuluş savaşımızın ve bütün inkılap hamlelerimizin dayandığı altı temel umdeden biridir. Bu umdeler, Cumhuriyet Halk Partisinin 1931 Mayıs'ında toplanan büyük kurultayında parti programına girdi; ve dört yıl sonra (Mayıs 1935) toplanan Parti büyük kurultayında bu umdelerin devlete mal edilmesine ve Anayasamıza geçirilmesine karar verildi. İki yıl sonra, 1937 de, o aralık partinin genel başkan vekili ve Malatya mebusu olan Millî Şefin 153 imzalı bir takriri üzerine kabul olunan bir kanun. (5. 2.1937 tarihli ve 3115 sayılı kanun) gereğince, diğer umdelerle beraber (milliyetçilik) de Türkiye devletinin ana vasfı olarak anayasamıza girdi².

III. MİLLİYETÇİLİĞİN TESİRLERİ

Arkadaşlar:

Geçen ve bu yüz yıl içinde milliyetçiliğin insan kitleleri üzerinde, harika denilecek önemli ve hayret verici tesirleri olmuştur.

Fransız müverrihi Albert Sorel (1842–1906) in dediği gibi, milliyet prensibi geçen yüz yılda Avrupa'nın siyasî durumunda kimyevî bir âmil tesirini yapmış, siyasî cemiyetlerin bazılarını parçalayıp dağıtmış, bazılarını birleştirmiştir.

Yine Fransız mütefekkir Fortunat Strowski, milliyetçiliği anlatırken derki:

*Milliyetçilik, halk üzerinde daima inanılamayacak derecede afsunlayıcı tesirler yapar; halkın hareket ve icra kuvvetlerini ve dayanma kabiliyetlerini arttırır; aynı zamanda gözlerini kamaştırarak ve muhakemelerini yok ederek hiçbir mukavemet görmeden, onları istediği yana, bazen de istemediği yana sürükler.*³

Gerçekten milliyetçilik, cemiyet için bir nevi hayat iksiridir. İyi ayarlanır, dozu tertiplenirse dirlik, sağlık ve saadet verir. Aksi taktirde, cemiyeti zehirler ve öldürebilir.

² Teşkilâtı Esasiye Kanunu, ikinci madde.

³ Nationalisme ou patriotisme. Sahife 26, 27.

IV. MİLLETİN İZAHİ

A. Umûmi Olarak

Arkadaşlar;

Şimdi de milletin anlamını inceleyelim. Millet nedir? Milleti tarif etmek güçtür, diyenler çok. Biz bu fikirde değiliz.

Millet, millî bağlarla birbirine bağlı insanlar topluluğudur; denirse, millet için güzel ve ilmî bir tarif yapılmış olur.

Bu tarifte (millî bağlar) kaydı var. Millî bağlar nelerdir? İşte uyuşulmayan ve birçok anlaşmazlıklara yol açan nokta budur.

Millet fertlerini birbirine bağlayan bağların neler olduğunu gösteren türlü fikirler var. Bu fikir ayrılıklarını tabî bulmalı. Çünkü, millî bağların ne olduğunu söylemeğe çalışan her ilim adamı veya politikacı, bağlı bulunduğu siyasî cemiyetin menfaati ve ideolojisi icaplarından kendisini kurtaramamıştır.

Bu yöndeki fikirlerin başlıcaları şunlardır:

1) Siyasî birlik – Bazıları, millet siyasî birlik mahsulüdür; aynı idare ve otoriteye bağlılık millet yaratır derler. Fransız hukuk bilgini Proudhon (1758-1838) bu tezi müdafaa etmiştir.

Siyasî birliğin millet teşkilindeki tesiri gerçi inkâr edilemez. Ancak, milletler siyasî birlik mahsulüdür, yolunda umumî bir tez kabul edilemez. Böyle bir tezin doğruluğu kabul edilse, siyasî birlik olmadan hiçbir milletin var olmayacağı ve siyasî birlik halinde yaşayan fertlerin mutlaka bir millet teşkil etmeleri lâzım geleceği sonucuna varılır. Halbuki, siyasî birlikten önce var olmuş nice milletler var. İtalya, Savua hanedanının reisliği altında birleşmeden bir İtalyan milleti yok mu idi? Polonya, Rusya, Avusturya ve Prusya arasında paylaşılarak siyasî birliğini kaybettikten sonra Polonya milleti ortadan kalktı mı idi? İrlanda, İngiltere'ye ilhak edildikten sonra İrlandalılar İngiliz oldular mı? Osmanlı ve Habsburg hanedanları idareleri altında asırlarca birleşmiş halde yaşayan milletler, Türk ve Avusturyalı oldular mı idi?

Bununla beraber, siyasî birlik âmilinin zaman ile bir millet yarattığına dair tarihte misaller vardır: Nitekim Fransız milleti, Selt, Jerman, İberyen, Ligoryen, Yunanlı ve Lâtinlerin asırlarca siyasî birlik halinde yaşamalarından doğmuştur.

2) Tabî sınırlar birliği – Bazıları da tabî sınırlar içinde yaşamak halini millî bağ sayarlar. Bu tezin de ciddî ve ilmî bir değeri yoktur. Bu tez doğru olsaydı, İberik yarımadasında

yaşayan İspanyollarla Portekizlilerin, İskandinavya yarımadasında yaşayan İsveçlilerle Norveçlilerin aynı millet olmaları sonucuna varılırdı.

Çünkü ,Avrupa batısının biri cenubunda diğeri şimalinde bulunan bu iki yarımadadan daha iyi bir tabii sınırlar misali bulunamaz.

Hava yollarının kıtaları komşu mahalleler haline getirdiği bu asırda tabii sınırların manası kaldı mı?

3) Din birliği – Din birliğini millî bağ sayanlar da vardır. Gerçi, Arap dilinde (millet)in manası budur. Nitekim, milleti bu manâda kullanan âyetler ve hadisler çoktur.

Ancak, biz (millet) kelimesini (nation) un karşılığı olarak kullanıyoruz. Nation ise hiçbir vakit din birliği ile bağlı insan kitlesi demek değildir.

4) Harp – Bazıları milletlerin kuruluşunda en büyük faktör harptir, derler. Herberi Spencer (1820-1903) bu fikri ileri sürer ve İngiltere ile Fransa arasında yapılan ve uzun süren savaşların sağlam ve güçlü bir İngiliz milletini, Napoleon salgınlarının Alman ve İtalyan milletlerini, Arap salgınının da İspanyol milletini doğurduğunu misal olarak gösterir.

Ancak, harp ve yabancı salgını millet yaratmaz; yalnız millî bağlılığı canlandırır ve olgunlaştırır, perçinler ve sağlamlaştırır. Kurtuluş ve istiklâl savaşını yapan biz Türkler, bunun manasını pek yakından ve iyi biliriz.

5) Dil birliği – Bazıları da millî bağ, dil birliğidir derler. Halbuki, dil birliği, kendi başına millet yaratmağa yeter bir âmil olamaz. Bugün aynı duygularla ve aynı ülkü ile yaşayan, yürekleri aynı vatan aşk ile çarpan fertlerden kurulmuş bir İsviçre milleti vardır ki, bu millet üç dil konuşur: Fransızca, İtalyanca, Almanca. Bundan başka, aynı dili konuştukları halde bugün ayrı milletler halinde yaşayan devletler çoktur: Fransa ile Belçika; İngiltere ile şimalî Amerika Birleşik Devletleri, İspanya yahut Portekiz ile Cenubî Amerika’da birçok devletler gibi.

6) Irk birliği – Başlıca millî bağ, ırk birliğidir; diyenler de vardır. Dil birliği gibi ırk birliği de kendi başına millet yaratmağa yetmez. İsviçreli gibi muhtelif ırklara mensup oldukları halde bahtiyarlık içinde yaşayan milletler bulunduğu gibi, Polonyalılar ile Ruslar gibi aynı ırktan oldukları halde bitmez tükenmez cidal içinde yaşayan milletler de vardır. Bundan başka, eğer aynı ırka mensup fertlerin birleşip bir millet halinde yaşamaları tezi kabul edilirse İsviçre’nin, Fransa, Almanya ve İtalya arasında parçalanması, Şimalî Amerika Birleşik Devletleri milletinin de birçok milletler arasında taksime uğranması neticelerine varılır.

Halbuki, esasen ırk tezi çok karanlık ve karışıktır. Birçok savaşlar, salgınlar ve göçmeler yüzünden ırklar o kadar karışmıştır ki, bugün herhangi bir milletin fertlerinin köklerini doğru ve tam olarak bulmak imkânsızdır. Hem buna ne lüzum var? Bugün İngilizlerin, İtalyanların, hatta Almanların köklerini inceden inceye elediğimiz zaman, bunların da Fransızlar gibi, türlü

ırkların tarih eliyle yoğrularak zaman çekici altında meydana gelmiş milletler olduklarını görürüz.

Böyle olduğu halde, ilmî ve ciddî hiçbir temele dayanmayan ırk ideolojisi, aldatıcı ve çekici hassalarıyla ancak tecrübesiz, saf veya basit kimseleri avlamaya yarayan tehlikeli bir silâh olarak emperyalist politikacılar tarafından kullanılmaktadır.

7) Kültür, tarih, ülkü birliği –Bugünkü milletlerin var olmasında, deminden beri saydığımız faktörlerin az veya çok tesir yapmış olduklarında şüphe yoktur. Ancak, bunlar hep tali birer faktördür. Milleti yaratan baş faktör, muhakkaktır ki, kültür, tarih ve ülkü birliğidir.

Fransız hukuk bilgini Leon Duguit der ki:⁴

Siyasi otorite iştiraki, hukuk, dil, din, tabii sınırlar iştiraki, ancak ikinci derecede birer elemandır. Millî birliğin esaslı elemanını, ananeler, ihtiyaçlar ve temayüller iştirakinde aramalıdır. Beşeriyet, dirilerden çok ölümlerden mürekkeptir. Beşeriyetin bir parçası olan millet de öyledir. Birlikte yapılmış savaşların, kazanılmış zaferlerin, hususiyle uğranılmış mağlubiyetlerin hatırası, millî dayanışma şuurunu yaratmağa ve açığa vurmağa kuvvetlice yardım etmiştir. Nitekim, yüz yıl savaşının ve bu savaşın Fransızların şuurunda bıraktığı silinmez hatıraların, millî duygunun teşkilinde en tesirli sebeplerden biri olduğunu söylemek yeter. Anane iştiraki, bütün memleketlerde baş rolü oynamıştır. Bu manayı belirtmek içindir ki, Renan, pek haklı olarak, millet tarihi bir teşekküldür; demiştir. Discours et Conférences (307: S.). Bugünkü temayüller ve ihtiyaçlar iştiraki, aynı millete bağlı insanların cihanda birlikte oynamaları gereken rol, fikirlerde, manevî veya maddî servetlerde müşterek bir patrimuanı müdafaa ihtiyacı, milli birliği devam ettiren ve her gün artıran âmillerdir.

İşte, millî bağlar hakkında ortaya sürülen fikirlerin başlıcalarını kısaca söyledik. Gerçek olan şudur ki, bugün her millet bu bağlardan, kendi menfaat ve ihtiyacına en uygun bulduğunu benimsemektedir.

Fransızlar, siyasi birlik ile beraber kültür, tarih ve ülkü birliğini; İsviçreliler, sadece vatan birliğini; Romanyalılarla batı Asya ve şimalî Afrika Arapları, dil birliğini; Amerika Birleşik Devletleri, siyasî birliği; Almanlar da ırk birliğini millî bağ olarak ileri sürerler.

B. Türk Milliyetçiliğinin İzahı

Türk milliyetçiliğinde millî bağlar nelerdir? Yahut başka bir ifade ile, Türk milliyetçiliği hangi temellere dayanır?

⁴ Manuel de Droit Constitutionnel 1911, sahife: 52-53.

Bu sorunun karşılığını Cumhuriyet Halk Partisi programınının 2 inci maddesinde buluruz. Bu madde milleti şöyle tarif eder:

Millet, dil, kültür ve ülkü birliğiyle birbirine bağlı vatandaşların teşkil ettiği içtimai ve siyasi bir bütündür.

Bu tarife göre, Türk milliyetçiliğinde millî bağlar şunlardır:

- 1- Dil birliği;
- 2- Kültür birliği;
- 3- Ülkü birliği;
- 4- Vatan birliği;

O halde, bir ferдин milletimiz fertlerinden sayılabilmesi için, aynı zamanda dil, kültür, ülkü ve vatan birlikleriyle bize bağlı bulunması şarttır.

Dil birliği, kültür birliği, ülkü birliği konularına biraz önce temas ettik. Tarifteki *vatandaşların teşkil ettiği içtimai ve siyasi bir bütündür* İbaresini ile (vatan birliği) kast olunmuştur.

(Vatan birliği) kaydının millet tarifine alınmış olmasından anlaşılıyor ki, vatandaşımız olmayan bir ferdi veya bir kitleyi, dil, birliği hatta kültür ve ülkü birlikleri ile bize bağ ıbulunsa bile milletimizden sayamayız.

Bu tarif pek açıkça gösteriyor ki, Türk milliyetçiliği ırkçı değildir. Turancı değildir. Çünkü, ırkçılık veya Turancılık hülyaları, milletimize fayda değil ancak zarar verir; Türk devletini saadete değil felâkete sürükler.

Bakınız bu hakikati, büyük şeflerimiz millete nasıl anlatmışlardır. Ebedî Şefimiz Atatürk, daha yeni millî Türk devletinin temellerini attığı günlerde bu devletin nasıl bir siyaset takip etmesi gerektiğini büyük nutkunda anlatırken:

Muhtelif milletleri, Müşterek ve umumî bir unvan altında cemetmek ve bu muhtelif unsur kitlelerini aynı hukuk ve şerait altında bulundurarak kuvvetli bir devlet tesis etmek parlak ve cazip bir noktadır. Fakat aldattıcıdır. Hatta, hiçbir hudut tanımayarak dünyada mevcut bütün Türkleri dahi bir devlet halinde birleştirmek, gayri kabili istihsal bir hedeftir. Bu, asırların ve asırlarca yaşamakta olan insanların çok acı, çok kanlı hadisat ile meydana koyduğu bir hakikattir.

Panislâmizm... Panturanizm siyasetinin muvaffak olduğuna ve dünyada tatbik edilebileceğine tarihte tesadüf edilememektedir.

Dedikten sonra, yeni millî Türk devletinin takip etmesi gereken siyaseti şöyle hülâsa ediyor:

Bizim vuzuh ve kabiliyeti tatbikiye gördüğümüz mesleki siyasî (millî siyasettir) dünyanın bu günkü umumî şeraiti ve asırların dimağlarda ve karakterlerde temerküz ettirdiği hakikatler karşısında

Tarihin ifadesi budur.

İlmin, aklın, mantığın ifadesi böyledir.

Bundan sonra da millî siyaseti şöyle izah ediyor:

...(Millî siyaset) dediğim zaman kastettiğim mâna ve medlûl şudur: Hududu milliyemiz dahilinde, her şeyden evvel kendi kuvvetimize müsteniden muhafazai mevcudiyet ederek millet ve memleketin hakiki saadet ve umranına çalışmak...

Alehtlak tali emeller peşinde milleti işgal ve izar etmemek...

Medenî cihandan, medenî ve insanî muameleye ve mütekebil dostluğa intizar etmektir.⁵

Nutuktan, olduğu gibi, aldığım bu parçalar gösterir ki, Atatürk, devletimiz için çizdiği (millî siyaset) te Turancılığın ve ırkçılığın tehlikelerini belirtmiş ve alehtlak tali emeller peşinde milleti işgal ve izar etmemek direktifini vermiştir.

Millî şefimiz ve Reiscumhurumuz İnönü de 19 Mayıs 1944 Gençlik ve Spor Bayramı günü, Ankara 19 Mayıs Stadında verdiği

...Milliyetçi Türkiye, Anayasanın tarif ettiği Türk vatandaşına vatansever bir Türk milliyetçisi olmanın bütün imkânlarını vermiştir.

Demek suretiyle Türk milliyetçiliği kapılarının, ırk ideolojisinin inhisarcı kilidiyle kapanmamış olduğunu bir kere daha ilân ettikten sonra ırk prensibini açıkça reddederek diyor ki:

Türk milliyetçisiyiz. Fakat memleketimizde ırkçılık prensibinin düşmanıyız. Memleketimizde politika garazleri için uydurulan ırkçılık önderlerinin çok acıklı faciaları hâtıralarımızdadır.

Böylece ırk prensibini reddeden Millî Şef, aynı nutkunun diğer bir yerinde Turancılık fikrini ele alarak diyor ki:

⁵ Nutuk, cilt: 2, sahife: 3.

Turancılık fikri, yine son zamanların zararlı ve hastalıklı gösterisidir. Bu bakımdan Cumhuriyeti iyi anlamak lâzımdır. Millî kurtuluş sona erdiği gün yalnız Sovyetlerle dostluk ve bütün komşularımız, eski düşmanlarının bütün hâtıralarını canlı olarak zihinlerinde tutuyorlardı. Herkesin kafasında, biraz derman bulursak sergüzeştçi bir siyasete kendimizi kaptıracağımız fikri yaşıyordu. Cumhuriyet, kuvvetli bir medeniyet yaşayışının şartlarından bir esaslısını, milletler ailesi içinde bir emniyet havasının mevcut olmasında görmüştür. İmparatorluktan son zamanlarda ayrılmış olan komşularıyla da iyi ve samimî komşuluk şartlarının temin edilmiş olmasını milletin saadeti için lüzumlu saymıştır. Görülüyor ki, millî politikamız memleket dışında sergüzeşt aramak zihniyetinden tamamen uzaktır.

Asıl mühim olan da bunun bir zaruret politikası değil, bir anlayış ve inanış politikası olmasıdır.

Yine nutkun diğer bir yerinde diyor ki:

Turancılar, Türk milletini bütün komşularıyla onulmaz bir surette derhal düşman yapmak için birebir tılsımı bulmuşlardır. Bu kadar şüursuz ve vicdansız fesatçuların tezvirlerine Türk milletinin mukadderatını kaptırmamak için elbette Cumhuriyetin bütün tedbirlerini kullanacağız.⁶

V. SON SÖZ

Gençler, sevgili Türk çocukları;

Fikir ve inan Atamızın ve ondan sonra gelen en büyük Türk'ün bize gösterdikleri milliyetçilik yolu budur; Halkımıza ve yurdumuza sonsuz dirlik, bayındırlık ve yükseliş sağlamak üzere ayarladıkları milliyet iksiri budur.

Böyle olunca, hepimize düşen ödevi bir kere daha belirtmek için, sayın Maarif Vekilimiz Yücel'in bu güzel öğütlerini tekrarlamak isterim:

Millet ve memleket dâvalarında başarımızın birinci şartı, Atatürk'e, İnönü'ne inanmaktır; onlara bağlanmaktır.

Doğru düşünce onların sözünde, doğru hareket onların izindedir.

Biz Atatürkçüyüz

⁶ Irkçılık, Turancılık. S:5, 7, 8.

Böyle olmayanlar karşınıza çıkarsa onlara yüz vermeyin, onlara söz vermeyin...⁷

Bizi büyük amacımıza kavuşturacak doğru yolu gösteren bu güzel sözlere söz katmadan derse son veriyorum, sevgili çocuklarım.

BİBLİYOGRAFYA

Söylevler

Atatürk – Nutuk. 20 – 15 birinci teşrin 1927 İnönü – Söylev. 19 Mayıs 1944 Yücel (Hasan Âli) – 19 Mayıs 1944

Eserler

Aynî (Profesör Mehmet Ali): Milliyetçilik

Ali Reşat: Türkiye ve Tanzimat (Tercüme) 1912.

Baltancıoğlu) smail Hakk :(ıTürke doğru.

Duguit (Leon): Manuel de Droit Constitutionnel Français 1911.

Esmein (A.): Elements de Droit Constitutionnel Français et Compare I – II.

Esmer (Ahmet Şükrü): Siyasî Tarih 1944.

Hakarar (Haşim Refet): Hukuku Esasiye 1926.

Hauriou (Maurice): Precis de Droit Constitutionnel 1929.

Kanat (Doktor H. Fikret): Milliyet ideali ve topyekûn terbiye.

Mosca (G.): Histoire des Doctrines Politiques.

Pinon (Rene): L'Europe et l'Empire Ottoman, 1909.

Pinon (Rene): L'Europe et la Jeune Turquie 1913.

Türk inkilâp Tarihi Enstitüsü: Irkçılık – Turancılık.

⁷ Irkçılık, Turancılık. S:11